

Mäns våld mot kvinnor

**Vänsterpartiet
2013**

Inledning

Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande samhällsproblem som kräver att samhället tar ett ökat ansvar. Våldet förekommer såväl i närstående relationer i hemmet som i rena överfallsövergrepp utomhus. Flertal av de kvinnor som utsatts för mäns våld anmäler inte dessa brott, trots att det finns stöd i lagstiftningen. Mörkertalet uppskattas vara väldigt stort i förhållande till hur många som anmäler övergreppen och hur många som faktiskt blivit utsatta. Detta har fler orsaker. Det kan handla om allt ifrån att kvinnan känner mannen och därför inte vågar anmäla, eller att brottsoffret känner skuld inför det inträffade. En annan vanligt förekommande orsak till att man inte anmäler handlar om att man inte tror att man kommer att bli trodd i en framtida eventuell rättegång. Många kvinnor upplever det som svårt att vända sig till hälso- och sjukvården efter att ett övergrepp är begånget. I Stockholms läns landsting drev vänsterpartiet igenom den första landstingsdrivna akutmottagningen för våldtagna kvinnor. Den invigdes 2005. Det primära syftet med mottagningen är att finnas tillhands med den kompetens och det bemötande som är nödvändigt i det akuta läget efter en våldtäkt. Det skapar en trygghet hos kvinnor att veta att det finns en särskild mottagning där man är van att bemöta kvinnor som befinner sig i kris på grund av att det utsatts för övergrepp. Personalen är särskilt utbildad för att möta kvinnor i sådana situationer och har därför en annan kompetens än övrig sjukvårdspersonal.

Mottagning/Team – hur ska det fungera

I vissa större landsting och regioner kan en hel mottagning fungera, som t.ex. i Stockholm, Göteborg och Malmö. I de mindre kan det vara mer lämpligt med ett Team för våldtagna kvinnor. Ambitionsnivån blir då lite lägre, men det ska fortfarande vara specialutbildad personal osv. Här nedan följer ett utkast till motionstext som man kan använda och fylla på utifrån lokala förutsättningar.

Förslag till motionstext

År 2012 anmäldes 6 203 (6 510 år 2011) fall av våldtäkt eller grov våldtäkt (Brottförebyggande Rådet, BRÅ). I vart tredje eller 1 994 av dessa fall var den utsatta under 15 år. I nästan 9 av 10 anmälda fall av våldtäkt mot barn under 15 år var offret en flicka. Sexuella övergrepp mot kvinnor är idag ett omfattande samhällsproblem. Trots detta tar samhället inte ett tillräckligt ansvar.

Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande samhällsproblem som kräver att samhället tar ett ökat ansvar. Våldet förekommer såväl i närstående relationer i hemmet som i rena överfallsövergrepp utomhus. Flertal av de kvinnor som utsatts för övergrepp anmäler inte dessa brott, trots att det finns stöd i lagstiftningen. Mörkertalet uppskattas vara väldigt stort i förhållande till hur många som anmäler övergreppen och hur många som faktiskt blivit utsatta. Detta har fler orsaker. Det kan handla om allt ifrån att kvinnan känner mannen och därför inte vågar anmäla, eller att brottsoffret känner skuld inför det inträffade. En annan vanligt förekommande orsak till att man inte anmäler handlar om att man inte tror att man kommer att bli trodd i en framtida eventuell rättegång.

Många kvinnor upplever det som svårt att vända sig till hälso- och sjukvården efter att ett övergrepp är begånget. I Stockholms län finns en landstingsdriven mottagningen för våldtagna kvinnor. Det primära syftet med mottagningen är att finnas tillhands med

den kompetens och det bemötande som är nödvändigt i det akuta läget efter en våldtäkt. Det skapar en trygghet hos kvinnor att veta att det finns en särskild mottagning där man är van att bemöta kvinnor som befinner sig i kris på grund av att det utsatts för övergrepp. Personalen är särskilt utbildad för att möta kvinnor i sådana situationer och har därför en annan kompetens än övrig sjukvårdspersonal.

Hjälpen till våldtagna kvinnor måste stärkas i XXX –landsting. Därför anser vänsterpartiet att en akutmottagning för våldtagna kvinnor är en av flera nödvändiga insatser som måste genomföras.

Syftet med akutmottagningen för våldtagna kvinnor ska vara att ge ett gott bemötande, vård och uppföljning. På mottagningen ska kvinnorna erbjudas hjälp att bearbeta våldtäkten genom stödsamtal med kurator eller psykolog. På mottagningen ska också rättsmedicinska utredningar utföras för att säkra bevis till stöd för efterföljande rättsprocess.

Akutmottagning för våldtagna kvinnor ska vara bemannad dygnet runt och ha tillgång till personal såsom barnmorskor/sjuksköterskor, läkare, undersköterskor, kuratorer och psykologer som är särskilt utbildade för att ta emot kvinnor som utsatts för sexuellt övergrepp.

Mot denna bakgrund föreslår vi landstingsfullmäktige besluta:
att utreda förutsättningarna för att starta en mottagning eller ett team utifrån motionens förslag.

Fler förslag

Här nedan följer fler områden och förslag rörande mäns våld mot kvinnor. Dessa kan man också med fördel driva i kommunen i samband med att kravet om mottagning/team för våldtagna kvinnor lyfts i landstinget. Förslagen kan drivas var för sig, eller gemensamt som en mer omfattande feministisk offensiv.

Ökat stöd till kvinnojourer

Kvinnojouren är idag den organisation som tar störst ansvar för mäns våld mot kvinnor. Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande samhällsproblem, men trots detta får kvinnojouren ett allt för litet ekonomiskt stöd.

Anmälningarna om misshandel mot kvinnor och sexualbrott ökar varje år. Brottsförebyggande Rådet (Brå) har konstaterat att ökningen delvis beror på en ökad anmälningssbenägenhet, men också på en faktisk ökning av brott under de senaste åren. För vänsterpartiet är det viktigt att agera mot mäns våld mot kvinnor. Ett av våra krav är att stödet till kvinnojourerna måste öka.

Förslag till motionstext

Kommunen måste ta ett ökat ansvar för mäns våld mot kvinnor. Idag får kvinnojourerna alldeles för lite ekonomiska resurser för att kunna bemöta de kvinnor som är i behov av skydd på ett bra sätt.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har sammanställt aktuell statistik rörande mäns våld mot kvinnor. Varje år dödas cirka 17 kvinnor av sin man, ex-man eller pojkvän.

Anmälningarna av misshandel mot kvinnor har ökat med ca 30 procent de senaste tio åren. En del kan handla om ökad anmälningssbenägenhet, men det är inte den enda orsaken enligt BRÅ.

År 2012 gjordes 28 254 anmälningar av misshandel mot kvinnor över 18 år. 85 procent av de misstänkta gärningspersonerna var män.

I 75 procent av det totala antalet anmälda fall var den misstänkta bekant med offret. Alltså var gärningsmannen obekant med offret endast i vart fjärde anmält fall.

De flesta fall av misshandel mot kvinnor som anmäls sker inomhus (73 procent).

I 45 procent av det totala antalet anmälda fall skedde misshandeln inomhus och av någon som offret hade en nära relation till. Mörkertalen är dock särskilt stora när gärningsmannen är närstående - BRÅ har tidigare uppskattat att endast vart femte sådant fall anmäls till polisen.

Vänsterpartiet anser att kommunen måste fungera som garant för att kvinnor som utsatts för våld får den hjälp de behöver. Därför måste kvinnojourerna få ett ekonomiskt stöd som gör deras verksamhet möjlig att fungera.

Mot denna bakgrund föreslår vi kommunfullmäktige besluta:

att öka anslagen till kommunens tjej- och kvinnojour så att verksamheten garanteras (här kan man välja om man vill ange summa eller formulera sig på annat sätt).

Självförsvar i skolan

Många unga tjejer upplever oro för att bli utsatta för våld. De tar omvägar hem på kvällarna eller håller mobilen i handen för att snabbt kunna ringa efter hjälp. I skolan får de inte samma utrymme i klassrummet eller i skolkorridoren. De får också utså sexuella trakasserier och ibland till och med rena övergrepp. Självförsvar för tjejer är en metod som man kan använda för att stärka tjejers självkänsla och för att de ska få möjlighet att försvara sig såväl mentalt som fysiskt.

Förslag till motionstext

Många unga tjejer upplever idag en otrygghet och dålig självkänsla. I en rapport från Ungdomsstyrelsen visar det sig att ohälsan bland unga kvinnor har ökat under de senaste åren. I skolan kan flickor ha svårt att ta plats och utrymme.

Självförsvar för tjejer handlar om att stärka unga flickors självkänsla och om att de har rätt att ta plats men också förvara sig. Unga tjejer utsetts ibland för kränkande behandling och sexuella trakasserier. Genom att genomgå en kurs i självförsvar för tjejer, där instruktören också är tjej får de möjlighet att såväl verbalt som fysiskt träna på att förvara sig. Det kan handla om att våga säga nej, eller att kunna ta sig ur en hotfull situation. Förutom att självförsvaret är ett försvar som flickor kan ha nytta av i akuta situationer handlar det också om att genom diskussioner och övningar stärka flickors självkänsla generellt.

Mot denna bakgrund föreslår vi kommunfullmäktige besluta:

att tjejer i årskurs 6-9, samt tjejer i gymnasieskolan får genomgå en kurs i självförsvar vid minst två tillfällen (här kan attsatsen ändras utifrån ett för kommunen mer passande krav, t.ex. ändrat antal tillfällen eller kursupplägg).

Stadsplanering ur ett könsperspektiv

Det finns områden i varje kommun där kvinnor känner sig särskilt otrygga. När de kommunala bostadsbolagen mäter trygghetskänslan hos de boende så är det oftast genom frågor av typen, ”är du orolig för inbrott eller skadegörelse mot din bil?”. Sällan lyfter kommuner en genomlysande diskussion kring skillnaden på upplevd

trygghet beroende på kön. En stadsplanering ur ett könsperspektiv kan innebära att man lyser upp med lampor där det tidigare varit mörkt och/eller tar bort buskage och annat som kan skapa en känsla av otrygghet när man rör sig ute i kommunen.

Förslag till motionstext

Många kvinnor känner sig ibland oroliga när de vistas ute i kommunen. De kan handla om att känna olust för att passera en viss gränd eller att buskar skymmer sikten när man är ute på kvällspromenad. Kvinnor bär ibland på en vardagsrädsla som kan handla om att de oroas för risken att bli utsatta för övergrepp i utomhusmiljöer. Detta måste kommunen och samhället ta ansvar för.

Ett av de områden som måste ses över för att tryggheten ska stärkas för alla kommuninvånare är stadsplaneringen. Det kan handla om att ta bort buskage, bygga vägar istället för tunnlar och/eller lysa upp områden som idag är för mörka. Vänsterpartiet vill därför att kommunen utför en genomgång av stadsplaneringen utifrån ett könsperspektiv.

Mot denna bakgrund föreslår vi kommunfullmäktige besluta:

att kommunen utför en genomgång och förändringar av stadsplaneringen utifrån ett könsperspektiv.

Att nå ut till kommunmedborgarna

Det är viktigt att vi når ut till kommunmedborgarna med våra frågor. Dels därför att det är bra att kommunicera det vi gör för att göra det mer känt för våra väljare, men det är också en nödvändig strategi för att bilda opinion i för oss viktiga frågor. Det är mycket större chans att vi får igenom våra motioner eller krav i förhandlingar om det finns ett tryck från allmänheten i samma frågor. Det handlar om att långsiktigt jobba för att sätta dagordningen genom att exempelvis lyckas göra företrädare för vänsterpartiet kända i lokalmedia eller genom att prioritera en fråga som vänsterpartiet kan förknippas med lokalt. Samtidigt gäller det att nå ut när vi gör saker. Det är minst lika viktigt att planera hur man ska få allmänheten att känna till det vi gör som att planera vilka frågor vi ska lyfta.

Detta kan man göra t.ex. genom att dela flygblad, skriva debattartiklar och insändare eller genom pressmeddelanden. Ett bra tips är att genomföra någon slags aktivitet som medborgare och/eller media kan besöka. Det gör våra budskap tydligare och intressantare än om vi bara skickar ett pressmeddelande som innehåller våra åsikter. Det är också viktigt att ha en bra timing. Om man exempelvis lägger en motion så kan man planera aktiviteter och pressarbete utifrån när motionen behandlas av olika kommunala instanser. Detta gör att frågan då är aktuell och att intresset från media därför blir högre.

Exempel:

- 1) Motion om mottagning/team för våldtagna kvinnor läggs. Ordna en namnsamling, ett torgmöte eller annan aktivitet. Skickar pressmeddelande om detta och om att motionen är inlämnad.
- 2) Tiden innan motionen behandlas i första instans: Skicka insändare och skriv debattartiklar.
Behandlas i nämnd eller annat beredande organ: Beroende på om det blir bifall eller avslag kan man ha en beredskap för att agera lite olika. Vid bifall gäller

det att snabbt nå ut till allmänheten via media och berätta om vilket bra förslag vänsterpartiet har fått igenom. Vid avslag gäller det att skicka ut eventuella reservationer från v-ledamöter, skriva pressmeddelanden, debattartiklar och insändare.

- 3) För att skapa ett intresse för frågan och sätta press på övriga partier innan eller i samband med att motionen behandlas i KS eller KF kan man exempelvis samla in namn eller ordna andra aktiviteter. Glöm inte att bjuda in media! Skicka nya pressmeddelanden.
- 4) En viktig sak att tänka på är om det finns bra samarbetspartners, exempelvis fackföreningar, kvinnojourer eller andra organisationer. Utifrån vilken fråga man lyft i motionen kan man kontakta andra organisationer som man tror är intresserad av samma sak. I samarbeten med andra föreningar är det viktigt att vänsterpartiets företrädare har en schyst och ödmjuk inställning, så att alla känner sig välkomna.
- 5) Gör en kampanjplan med viktiga datum, exempelvis när partiföreningen ska dela flygblad om frågan, när en större planerad aktivitet ska vara eller vilka datum frågan kommer upp i de parlamentariska församlingarna.

Insändarmallar

Öka Tryggheten för tjejer!

Unga tjejer får idag anpassa sig för risken att bli utsatta för övergrepp. Det är inte okej. Istället för att känna sig lugna och trygga känner sig många tjejer oroliga när de ska gå hem på kvällarna. En del håller nycklarna i handen eller tar omvägar. Det är inte rimligt att alla inte ska få känna sig trygga i vår kommun, ingen ska behöva oroa sig för att bli utsatt för övergrepp. Därför vill vänsterpartiet att det genomförs flera åtgärder för att öka tryggheten för unga tjejer. Vi vill att självförsvar för tjejer införs på skolschemat och att kommunen lyser upp mörka gångvägar och skapar trygghet i stadsplaneringen.

Lille Skutt, vänsterpartiet

Våldtagna ska ha rätt till vård!

Över 6 000 våldtäkter anmäldes i Sverige 2012. Trots att sexuella övergrepp och våldtäkter mot kvinnor är ett omfattande samhällsproblem är samhällets insats för att hjälpa dessa kvinnor oerhört liten. Vänsterpartiet vill att det öppnas en mottagning för våldtagna kvinnor här i XXX-län. På mottagningen ska personal med särskild kompetens inom området finnas för att ta emot kvinnor som utsatts för övergrepp. Att öppna en mottagning är en av fler insatser som måste göras.

Det är en oerhörd kris att bli utsatt för våldtäkt och därför måste vi göra allt för att kvinnor som måste gå igenom detta ska få all hjälp som är möjlig.

Pelle Plutt, vänsterpartiet